

İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç

Madde 1 – (1) Bu yönergenin amacı, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'nin birimlerinde her tür bilimsel araştırma, çalışma, yayın ve etkinliklerde uyulması gereken bilim etiği kurallarını ve Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun görev, yetki, sorumluluk ve çalışma usullerini belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 – (1) Bu yönerge,

- (Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)** İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi mensuplarınca veya kurumla ilişkisine bakılmaksızın kişilerce yürürlükteki mevzuat hükümleri uyarınca akademik unvanların elde edilmesi aşamasında ve sonrasında yapılan her tür bilimsel araştırma ve çalışmalar ile gerçekleştirilen bilimsel etkinlikler, desteklenen ve/veya yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,
- Lisans, Yüksek lisans, doktora veya tıpta/dış hekimliğinde uzmanlık öğrenciliği sırasında yapılan tez ve bilimsel yayınlar ile yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,
- İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi mensuplarınca yurtiçinde ve yurtdışında her çeşit basın, görsel ve işitsel yayın organlarında yayımlanan ya da yayımlanmak üzere gönderilmiş olan her tür yayımla ilgili yayın etiği sorunlarını,
- (Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)** İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi mensuplarınca biyomedikal araştırmalarda kullanılacak deneklerde ve ekoloji ile ilgili çalışmalarda yapılan etik ihlallerini kapsar.

Dayanak

Madde 3 – (1) **(Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)** Bu Yönerge 2547 sayılı Kanununun 14. , 42. ve 65. Maddeleri ile Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi' ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 – (1) Bu Yönergede geçen;

- (Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)**Başkan: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulları başkanlarını,
- Bilim Alanı: Sağlık, Fen ve Mühendislik, Sosyal ve Beşeri Bilimleri,
- Birim: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'ne bağlı tüm akademik birimleri,
- Denek: üzerinde araştırma, inceleme, deney veya değerlendirme yapılan canlı varlıkları,
- (Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)**Etik Kurulları: İlgili bilim alanında oluşturulan İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurullarını,
- Mensup: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi akademik personeli ile öğrencilerini,
- Rektör: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Rektörü'nü,
- (Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)** Sekreteryaya: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulları Sekreteryasını,
- Senato: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Senatosu'nu,
- Üniversite: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'ni,

k) Üye: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu üyesini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma Etiği, Yayın Etiği ve Akademik Değerlendirmelere İlişkin Temel İlkeler

Bilimsel Araştırma Etiğine İlişkin Temel İlkeler

Madde 5 – (1) Her çeşit bilimsel araştırmada uyulacak temel ilkeler şunlardır:

a) Veriler, bilimsel yöntemlerle elde edilir. Bunların değerlendirilmesinde, yorumunda ve kuramsal sonuçların elde edilmesinde bilimsel yöntemlerin dışına çıkılamaz, sonuçlar saptırılamaz, elde edilmemiş sonuçlar araştırma sonuçlarıymış gibi gösterilemez.

b)(**Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı**) İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda ve diğer klinik araştırmalarda Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan, İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik hükümleri göz önünde bulundurulur.

c) Sosyal ve beşeri bilimlerde yapılacak anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların rızası alınır. Araştırma, bir kurumda yapılacaksa, katılımcıların rızasından sonra bağlı oldukları kurumun izni alınır.

d) Araştırma ve deneylerin, hayvan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermemesi temel ilkedir. Çalışmalara başlanılmadan önce gerekli izinler yetkili birimlerden yazılı olarak alınır. Bu çerçevede uluslararası beyanname hükümleri ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuat hükümleri göz önünde bulundurulur.

e) Araştırmacılar ve yetkililer, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirmek ve uyarmakla yükümlüdür.

f) Araştırmacılar, kendi vicdanî kanaatlerine göre zararlı sonuçlara ve/veya onaylamadıkları uygulamalara yol açabilecek araştırmalara katılmama hakkına sahiptir.

g) Yapılacak çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgilerin, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanılması, gizliliğine riayet edilmesi ve korunması sağlanır.

h) Bilimsel araştırma için tahsis edilen imkân ve kaynaklar amacı dışında kullanılamaz.

Yayın Etiğine İlişkin Temel İlkeler

Madde 6 – (1) Her çeşit bilimsel yayında uyulacak temel ilkeler şunlardır:

a) Bilimsel araştırmanın tasarlanması, planlanması, yürütülmesi ve yayına hazırlanması aşamalarında katkıda bulunmamış kişiler, yazar isimleri arasında gösterilemez.

b) Bilimsel yayınlarda bir çalışmadan yararlanırken, bilimsel atıf kurallarına uygun olarak kaynak gösterilir.

c) Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tezler veya çalışmalar, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanılamaz.

d) Evrensel olarak tanınan bilim kuramları, bilim alanlarının temel bilgileri, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermeler dışında hiçbir çalışmanın tümü veya bir bölümü, izin alınmadan ve asıl kaynak gösterilmeden çeviri veya özgün şekliyle yayımlanamaz.

Akademik Değerlendirmelere İlişkin Temel İlkeler

Madde 7 - (1) Her çeşit akademik değerlendirmede uyulacak temel ilkeler şunlardır:

a) Akademik hayatın bütün aşamalarında, öğretim ve akademik değerlendirmeler bilimsel liyakat kriterlerine göre yapılır.

b) Akademik ilerleme ve ödül jürilerinde bilimsel liyakat kriterlerinin dışına çıkmak, kişileri kayırmak, bilimsel eleştiri sınırlarını aşarak kişilerin kimlik ve kişiliğine yönelik saldırılarda

bulunmak, haksız menfaat sağlamak, sahtecilik, kopyacılık, vb. eylemlerde bulunulamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler

Etiğe aykırı eylemler

Madde 8 – (1) (Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)

Bilim araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemler şunlardır:

- a) İntihal: Başkalarının özgün fikirlerini, metotlarını, verilerini veya eserlerini bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseri gibi göstermek,
- b) Sahtecilik: Bilimsel araştırmalarda gerçekte var olmayan veya tahrif edilmiş verileri kullanmak,
- c) Çarpıtma: Araştırma kayıtları veya elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan cihaz veya materyalleri kullanılmış gibi göstermek, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya şekillendirmek,
- ç) Tekrar yayım: Mükerrer yayınlarını akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak,
- d) Dilimleme: Bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırıp birden fazla sayıda yayımlayarak bu yayınları akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak,
- e) Haksız yazarlık: Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek veya olan kişileri dâhil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini sonraki baskılarda eserden çıkartmak, aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek,

(2) (Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı) Diğer etik ihlal türleri şunlardır:

- a) Destek alınarak yürütülen araştırmalar sonucu yapılan yayınlarda destek veren kişi, kurum veya kuruluşlar ile bunların katkılarını belirtmemek,
- b) Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tez veya çalışmaları, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanmak,
- c) İnsan ve hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarda etik kurallara uymamak, yayınlarda hasta haklarına saygı göstermemek,
- ç) İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda ve diğer klinik araştırmalarda ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davranmak,
- d) İncelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri eser sahibinin açık izni olmaksızın yayımlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak,
- e) Bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak,
- f) Dayanaksız, yersiz ve kasıtlı olarak etik ihlal isnadında bulunmak,
- g) Bilimsel bir çalışma kapsamında yapılan anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların açık rızasını almadan ya da araştırma bir kurumda yapılacaksa ayrıca kurumun iznini almadan elde edilen verileri yayımlamak,
- h) Araştırma ve deneylerde, hayvan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermek,
- ı) Araştırma ve deneylerde, çalışmalara başlamadan önce alınması gereken izinleri yetkili birimlerden yazılı olarak almamak.
- i) Araştırma ve deneylerde mevzuatın veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili araştırma ve deneylere dair hükümlerine aykırı çalışmalarda bulunmak.
- j) Araştırmacılar ve yetkililerce, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirme ve uyarma yükümlüğüne uymamak,
- k) Bilimsel çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgileri, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanmamak, bu bilgilerin gizliliğine riayet etmemek ve korunmasını sağlamamak,

1) Akademik atama ve yükseltmelerde bilimsel araştırma ve yayınlara ilişkin yanlış veya yanıltıcı beyanda bulunmak,

(3) (**Ek 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı senato Kararı**) Bir başkasının özgün usul ve ifadesinin aynen kullanılmamak şartıyla, anonim bilgilerin, bilim alanlarının temel bilgilerinin, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermelerin çalışmalarda kullanılması etik ihlal olarak değerlendirilemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurullarının Oluşumu, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları

Kurulun oluşumu

Madde 9 – (1) (Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları sosyal ve beşeri bilimler, sağlık bilimleri ve fen ve mühendislik bilimleri alanlarında oluşturulur. Bu kurullar Üniversitenin ilgili bilim alanlarında görev yapan profesör unvanına sahip öğretim üyeleri arasından iki yıllık süreyle rektör tarafından seçilen yedişer üyeden oluşur.

(2) Gerekli görülmesi halinde çalışmaların verimliliğini sağlamak amacıyla farklı bilim alanları için farklı bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları oluşturulabilir.

(3) (**Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı**) Belirlenen kurul üyeleri hakkında etik ihlalinde bulduklarına dair kesinleşmiş bir adli veya idari karar bulunmamalıdır.

(4) (**Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı**) Etik kurallarına aykırı eylemi tespit edilen etik kurulu üyesinin görevi, rektörün bu konudaki kararının kendisine tebliği ile sona erer.

(5) Görev süresi biten bir üye aynı usulle yeniden seçilebilir. İzinsiz ve özürsüz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan veya en az altı ay süreyle izinli olan üyenin, üyeliği kendiliğinden sona erer. Herhangi bir nedenle boşalan üyelik için, aynı usulle yeni üye seçilir.

(6) (**Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı**) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları başkanları rektör tarafından seçilir. Her bir bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu başkanı kurul üyeleri arasından bir kişiyi başkan yardımcısı olarak seçer. Başkanın görevinin sona ermesiyle birlikte başkan yardımcılığı görevi de sona erer.

(7) (**Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı**) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarının sekreteryası hukuk müşavirliği tarafından yürütülür.

Etik Kurulun Görevleri

Madde 10- (1) Etik Kurulun görevleri şunlardır:

a) Üniversite tarafından kısmen veya tamamen desteklenen (önerilenler ve sonuçlananlar dâhil) veya Üniversite mensuplarınca gerçekleştirilen bilimsel araştırmaların, etiğe uygun yürütülmesini sağlayacak ilkeleri belirlemek, geliştirmek ve gerektiğinde değişiklik önerisinde bulunmak,

b) Üniversite'nin bilimsel dergileri için yayın etiği ile ilgili olarak ilkeler belirlemek ve bunların geliştirilmesi için gerektiğinde değişiklik önerisinde bulunmak,

c) (**Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı**) Üniversite mensuplarınca yürütülen veya Üniversite tarafından kısmen veya tamamen desteklenen (önerilenler ve sonuçlananlar dâhil) araştırma projelerinin izlenmesi sürecinde ve Üniversite'nin bilimsel dergilerinde veya başka yayın organlarında yayımlanan veya yayın için gönderilen yazılarda tespit edilen veya dikkate sunulan etiğe aykırı davranışları, Rektörlüğün talebi üzerine incelemek, gerektiğinde uzman veya bilirkişi görüşü almak, ilgili kişilerle yazışmalar yapmak, bilgi istemek ve görüş bildirmek,

d) (**Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı**) Üniversite'nin her türlü desteğinden

yararlanmak üzere başvuran veya halen yararlanan kişilerin geçmiş araştırma, yayın, vb. etkinliklerini, bunların Üniversite ile ilintisine bakılmaksızın, ilgili birim veya kurumun istemi ve Rektörün onayı üzerine bilim etiği açısından inceleyip karara bağlamak; gerektiğinde bilirkişi görüşü almak, ilgili kişilerle yazışmalar yapmak, bilgi istemek ve görüş bildirmek,

e) **(Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)** Etik Kurul tarafından doğrudan veya görevlendireceği bilirkişiler aracılığıyla incelenen dosyalar ile ilgili komisyon ve raportörlerin raporlarını inceleyerek oluşturacağı sonuç raporunu bir ay içinde Rektörlüğe sunmak; görev kapsamı dışında olduğuna karar verilen dosyalar konusunda Rektörlüğe yazılı olarak bilgilendirmek,

f) Sonuçlanan ve karara bağlanmış olan araştırma ve yayın etiğine aykırı davranışların Rektörlükçe ilgililere duyurulmasını sağlamak,

g) Akademik, araştırma ve yayın etiği konularında olası etik dışı davranışları ortadan kaldırmak için, ilgili birim ya da kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yaparak eğitici faaliyetler düzenlenmesini sağlamak üzere Rektörlüğe önerilerde bulunmak.

Etik Kurulun Toplantı Usul ve Esasları

Madde 11 – (1) (Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve karar alır. Başkanın katılmadığı toplantılarda başkan yardımcısı, bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları toplantılarına başkanlık eder.

(2) **(Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)** Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları çalışmalarını bizzat yürütür. Ancak gerektiğinde alanında uzman bilirkişilerden görüş de alabilir.

(3) **(Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)** Aşağıdaki kişiler bu düzenleme kapsamında yapılan incelemelerde bilirkişi ve uzman olarak görevlendirilemez:

- a) İlgilinin lisansüstü tez danışmanları ve doçentlik jürilerinde görev almış öğretim üyeleri,
- b) İlgilinin kendi üniversitesinde görev yapan öğretim üyeleri,
- c) İlgilinin eşi ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) kan veya sıhrî hısımları,
- ç) İlgili ile aralarında husumet bulunan kişiler.

(4) **(Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)** İlgilinin çalıştığı bilim alanında öğretim üyesi bulunmaması halinde, en yakın bilim alanında çalışan öğretim üyeleri arasından bilirkişi görevlendirilebilir. Ayrıca etik ihlal iddiasının hukuki anlam ve kapsamına ilişkin olarak bir hukukçu bilirkişi de görevlendirilebilir. Birden fazla bilirkişi atanması halinde her bilirkişi ayrı rapor tanzim eder.

(5) **(Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)** Bilirkişiler dosya kendilerine ulaştığı andan itibaren en geç bir ay içerisinde konuya ilişkin raporunu kendisine gönderilen örneğe uygun olarak hazırlayıp gönderirler. Bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en çok bir ay uzatılabilir.

(6) **(Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)** Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları üyeleri kendileriyle, kendilerinin daha önce birlikte çalışma yaptıkları kişilerle ve etik ihlalde bulunduğunu iddia ettikleri kişilerle ilgili etik ihlali iddialarının görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

Etik Kurula Başvuru ve Çalışma Esasları

Madde 12 - (1) (Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı) Üniversiteye ulaşan etik ihlal iddiaları, rektörlük tarafından havale edilen ilgili bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarında incelenir.

(2) **(Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)** Söz konusu iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarına iletilir. İlgili bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarında, gönderilen her başvuru dosyası için ayrı dosya açılır. Etik Kurulun

inceleme sürecinde diğer kurum ve kuruluşlarla her türlü yazışmalar Rektörlük aracılığıyla yapılır.

(3) **(Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)** Etik ihlali iddiası sebebiyle hakkında inceleme başlatılan kişilerden iddialara ilişkin olarak gerekli bilgi ve belgelerle birlikte yazılı savunmaları istenir. İlgili kişiler, savunma talep yazısının kendilerine ulaştığı tarihten itibaren on beş gün içerisinde savunmalarını vermedikleri takdirde, bu durumun savunma istem yazısında belirtilmesi koşuluyla kurul, diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verebilir. Hakkında inceleme başlatılanlar, yazılı savunmalarını sunmak üzere iddiaları içeren evrakların bir örneğinin kendilerine verilmesini talep etmeleri halinde, incelemeyi yürüten ilgili kurulca savunma istenmesi yönünde bir karar alınmaksızın da doğrudan yazılı savunmalarını sunabilirler. Ancak bu halde bu kişilerden yeniden yazılı savunma istenmeden de incelemeye devam edilebilmesi için, iddiaları içeren evrakların teslimine ilişkin tutanakta, teslim tarihinden itibaren on beş gün içerisinde savunmasını vermedikleri takdirde diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verileceğinin açıkça belirtilmesi şarttır. Gerekli görülen hallerde savunma sözlü olarak da alınabilir.

(4) **(Değişik 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı)** Üniversite'ye gönderilen ve etik ihlal iddiası içeren şikayet ve ihbar dilekçelerinde, kişilerin doçentlik başvuru sürecinin devam ettiğinin de belirtilmesi halinde hakkında etik ihlal iddiası, bulunan kişinin devam eden bir doçentlik başvurusunun bulunup bulunmadığı hususu derhal Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından sorulur. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığınca devam eden doçentlik başvurusunun bulunduğu bildirilmesi halinde iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına gönderilir.

(5) **(Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)** Alınacak kararlar, ilgili bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunda tartışmaya açıldıktan sonra oylanır ve kurul üyelerince imzalanır. Karara muhalif kalan üye karşı oy gerekçesini yazmak zorundadır. İnceleme sonuçlarını içeren kurul kararları Rektörlüğe sunulur. Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemlerde bulunduğu tespit edilen kişiler hakkında ilgili mevzuat uyarınca gerekli disiplin işlemleri ile diğer idari, hukuki ve cezai işlemler Rektörlük tarafından başlatılır. Etik ihlali iddiasında bulunan kişi ve kuruluşlar, başvuruları ile ilgili başvuruları ile ilgili olarak alınan kararlar hakkında Rektörlük tarafından ilgili birim ve kurumlarla birlikte bilgilendirilir.

(6) **(Değişik 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı)** Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurularınca alınan nihai kararlar inceleme raporu niteliğinde olup, bu kararlar onaylanmak ya da başka bir karar alınmak üzere rektöre sunulur.

(7) **(Ek 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı)** Başka kuruluşlarca yapılmış ya da yapılmakta olan inceleme ve soruşturmalar, bu düzenleme kapsamında yapılacak etik ihlali incelemelerine engel oluşturmaz.

(8) **(Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı)** Kurul üyeleri, uzman ve bilirkişiler yaptıkları incelemeyle ilgili edindikleri bilgi ve belgeleri açıklayamazlar.

(9) **(Ek 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı)** Etiğe aykırı eylemlerin gerçekleşmesi halinde asıl müellif, zarar gören veya hakları olumsuz etkilenen kişi ve kuruluşların rıza göstermesi ilgililerin sorumluluğunun ortadan kaldırmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Sorumluluklar

Madde 13- Üniversitedeki araştırmacıların, öğrencilerin, hizmet ve destek personelinin, tez danışmanlarının, araştırma yöneticilerinin, birim yöneticilerinin ve Rektörün bu Yönerge ile ilgili sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir:

- a) Araştırcılar, öğrenciler, hizmet ve destek personeli: Araştırcılar, öğrenciler, hizmet ve destek personeli, bilimsel araştırma etiği normları hakkında bilgilenmek ve çalışmalarında bu normlara uymakla sorumludurlar. Lisansüstü öğrencileri ve tıpta uzmanlık öğrencileri, tez çalışmalarına başlamadan önce, bilimsel araştırma ve yayın etiği konusunda tez danışmanlarınca bilgilendirilirler.
- b) Tez Danışmanları: Tez danışmanları, bilimsel araştırma yöneticilerinin sorumluluklarını taşırlar ve öğrencileri için üstün nitelikli ve dürüst öğretim üyesi örneği olmakla yükümlüdürler.
- c) Araştırma Yöneticileri: Bilimsel araştırma yöneticileri, yönettikleri araştırma faaliyetleri içinde yer alan araştırcılar ile hizmet ve destek veren personelin çalışmalarından ve araştırmaların yüksek nitelikte ve etik normlar çerçevesinde olmasından, verilerin ve araştırma sonuçlarının düzenli bir şekilde toplanmasından, araştırma grubundaki araştırcıların çalışmalarının ve elde ettikleri sonuçların karşılıklı olarak kontrol edilmesinden, verilerin, sonuçların ve tasarımların kontrolünden ve en az 5(beş) yıl saklanmasından birinci derecede sorumludurlar. Bilimsel araştırma yöneticileri, denetimi altında çalışan araştırcı ve personele yükümlülüklerini ve sorumluluklarını açık bir şekilde bildirmek ve uymalarını sağlamakla yükümlüdürler.
- d) Anabilim Dalı Başkanları: Anabilim Dalı Başkanları, anabilim dalı öğretim elemanlarının bilimsel araştırma etiği normları hakkında bilgilendirilmelerinden ve anabilim dalında yürütölen araştırma faaliyetlerinde bu normların uygulanması ile uyulmasının kontrolünden ve kusurlu davranışta bulunanların Bölüm Başkanlığına bildirilmesinden sorumludurlar.
- e) Bölüm Başkanları: Bölüm Başkanları, bölüm öğretim elemanlarının bilimsel araştırma etiği normları hakkında bilgilendirilmelerinden ve bölümlerde yürütölen araştırma faaliyetlerinde bu normların uygulanması ile uyulmasının kontrolünden ve kusurlu davranışta bulunanların ilgili Dekanlık veya Müdürlüğe bildirilmesinden sorumludurlar.
- f) Dekan ve Müdürler: Fakölte Dekanları ile Enstitü, Konservatuar, Yüksekokul ve Meslek Yüksekokulu Müdürleri, öğretim elemanlarının bilimsel araştırma etiği normları hakkında bilgilendirilmelerinden, bu normların yöneticiliğini yaptıkları fakölte, enstitü, yüksekokul veya meslek yüksekokulu bünyesindeki tüm birimlerde uyum içinde uygulanmasından ve kusurlu davranışta bulunanların Rektörlüğe bildirilmesinden sorumludurlar.
- g) Rektör: Rektör, bilimsel araştırma etiği normlarının Üniversite bünyesindeki tüm birimlerde uygulanmasından ve kusurlu davranışta bulunanlar hakkında gerekli işlemlerin başlatılmasından sorumludur.

İdari Tedbirler

Madde 14- Etiğe aykırı davranışı kanıtlanan öğretim elemanları ve araştırmacılar hakkında fiilin ağırlığına göre, araştırma ve yayınlara ilgili yasa, yönetmelik ve diğer yönergelerde öngörölen hükümlere aykırılık oluşturmayacak şekilde görüşü alınarak aşağıdaki idari tedbirlerin bir kısmı ya da tamamının uygulanması önerilir:

- a) Etiğe aykırı davranışı tespit edilen araştırmacı veya araştırmacıların yürütmekte oldukları projeler iptal edilir veya proje başvuruları işleme alınmaz.
- b) Üniversite dergilerinde yayımlanmış makalelerden yayın etiğine aykırı hususlar içerdiiği ispatlananlar, geri çekilmiş sayılır ve bu husus dergide gerekçesi ile birlikte açıklanır.
- c) Etiğe aykırı davranışı ispatlanan araştırmacılara/yazarlara/destek başvurusu sahiplerine, karar tarihinden başlayarak üç yıla kadar Üniversite birimlerince herhangi bir destek verilmez. Bu kişiler aynı süreyle, Üniversite dergi ve kitaplarında yayın ve Üniversite tarafından düzenlenen ya da desteklenen toplantılarda sunum yapamazlar.
- d) Tespit edilen etik ihlalleri ve bunların niteliği, etiğe aykırı davranışı ispatlanan araştırmacı/yazar/ destek başvurusu sahiplerinin birim, kurum veya kuruluşlarının yanı sıra ilgili meslek kuruluşlarına, fon sağlayan ve/veya destek veren kişi ve kurumlara, ilgili

kongre ve sempozyum düzenleme kurullarına, etiğe aykırı yayının yapıldığı dergi editörüne, vb. kişi ve kuruluşlara Rektörlük tarafından yazılı olarak bildirilir.

e) Etiğe aykırı davranışta bulunanlar, karar tarihinden başlayarak bir yıldan beş yıla kadar süreyle, Üniversite bünyesinde lisansüstü düzeyde yeni bir danışmanlık görevi ve yüksek lisans ve/veya doktora jürisi görevi üstlenemezler.

f) Etiğe aykırı davranışı kanıtlananlardan Üniversite personeli olanlar hakkında, Rektörlük ilgili mevzuat uyarınca işlem yapar; diğer kişiler hakkında ise, Üniversite bünyesinde görev verilmez ve gerekli işlemlerin yapılması hususunda bağlı oldukları kurum/kuruluşlara bilgi verilir.

g) (**Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı**) Etiğe aykırı eyleme konu olan eserle daha önce akademik unvan elde edilmiş ise kişi hakkında yapılan işlemler sonucunda alınan etik ihlal kararı sebebiyle bu unvanın geri alınıp alınmayacağı hususunun ilgili yükseköğretim kurumu tarafından değerlendirilmesi için bilgi verilir.

ğ) (**Ek 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı**) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı bir eylemin tespit edilmesi halinde ilgili yayının ortak yazarlarının görev yaptıkları kamu kurumuna da bilgi verilmek üzere rektörlüğe bildirilir.

h) (**Ek 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı**) Etik ihlal kararları en geç bir ay içerisinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilir.

Zamanaşımı

Madde 15 – (1) İntihal ve sahtecilik şeklindeki etik ihlallerinde inceleme başlatılması herhangi bir süre sınırlamasına tabi değildir. Ancak bunların haricindeki etik ihlallerinde eylemin gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl geçtikten sonra etik inceleme yapılamaz.

(2) İntihal ve sahtecilik haricindeki diğer etik ihlallerinde, etik ihlal teşkil eden eylemin öğrenildiği tarihten itibaren iki yıl içinde etik inceleme başlatılmaması halinde etik ihlal iddiası incelenemez.

Gizlilik

Madde 16 – (1) Etik Kurul kararları, genel düzenlemeler dışında gizlidir, etik kurulların tespitleri hakkında bu yönergede belirtilen kişi ve kuruluşlar ile başvuru sahibinden başkasına bilgi verilmez.

Yeniden başvuru

Madde 17- (1) (**Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı**) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarında daha önce incelenen ve esası hakkında bir karar verilen eserlere ilişkin aynı iddialarla yapılan başvurularda yeniden bir inceleme yapılamaz. Bu halde eserlerin ve eserlere ilişkin iddiaların tamamen aynı olduğunun ilgili bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarınca tespit edilmesi şarttır.

Etik ihlallerine ilişkin kayıtlar

Madde 18 – (1) (**Değişik 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı**) Bu düzenleme kapsamında yapılan inceleme sonucunda alınacak kararlar Rektörlük tarafından gizlilik ilkesine riayet edilmek suretiyle uygun bir şekilde dosyalanıp saklanır.

(2) (**Ek 10.04.2018 tarihli, 2018/4 sayılı Senato Kararı**) Doçentlik sınavına başvuruda bulunan adaylar dışında kalan kişiler hakkındaki bilimsel araştırma ve yayın etiğine ilişkin şikayet ve ihbar başvuruları, iddiada bulunulan kişinin eylemi gerçekleştirdiği sırada bağlı bulunduğu kurum tarafından değerlendirilerek karara bağlanır

Yürürlük

Madde 19 – (1) Bu Yönerge, senato tarafından kabul tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 20- (1) Bu Yönerge hükümlerini Rektör yürütür.

